

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LVII. Insinuatio facta vltima die trium mensium ex regulamento Comitatus Venaissini, ad illam faciendam assignatorum, utrùm sit valida. Contractus quo quis promittit aliquid soluere pro alio, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

sed quælibet separatim : ita ut quolibet anno donari possit pensio viginti quinque scutorum sine insinuatione, per text. in l. sanctimus, §. si quis autem talem, Cod. de donat. Rot. decis. 292. num. 27. part. 6. recent. & ita explicandum est illud regulamentum.

15 Neque verum est quod dicitur, insinuationem esse solemnitate essentialem, & formalem donationis; quia hoc procedere posset si necessario intervenire deberet in ipso contractu: quando enim aliqua solennitas debet adhiberi post contractum celebratum, non dicitur solemnitas formalis, sed effectualis: quia robur tribuit actui jam celebrato. Angel. conf. 36. Pro decisione quæstorum, n. 2. Menoch. consil. 134. n. 34. & 35. Atqui insinuatio ex edictis Regis, vel regulamentis Comitatus requisita, non debet intervenire in ipso actu donationis, sed post aliquot menses: ut de registratione quæ fieri potest intra terminum quindecim dierum, annotavit Rub. ad decis. Rota 542. n. 82. 18 p. 4. recent. tom. 3. ut simile est quod dicitur de beneficio Apostolico; quod licet requisitum sit ad validitatem alienationis, tamen est quid diversum ab ipsa, & potest separatim adhiberi. Rot. decis. 16. n. 2. p. 7. 19 recent. ut Idem de subscriptione testamenti, quando voluntas testatoris jam erat perfecta, tradit Rot. decis. 126. n. 33. & 34. p. 6. recent. quia testamentum ante subscriptionem, si voluntas testatoris fuerit perfecta, est in statu validitatis, sicut donatio ante insinuationem vel registrationem, quæ post ipsum contractum celebratum & perfectum intervenire potest. Vnde concludendum est, insinuationem faciendam esse iuxta statutum loci, in quo bona sita sunt.

20 Porro circa præmissa notandum est, quod si insinuatio facta fuerit coram Iudice incompetente, nulla est & invalida: ideo dicebam aliàs, stante regulamento quo insinuatio prohibetur fieri coram certis Iudicibus inferioribus, insinuationem non prodesset, si coram illis facta esset, ex Rebuff. in consil. Reg. tit. de donat. in fin. 21 art. 1. gloss. 5. num. 1. & 2. ut Non obstantibus dictis per Anton. de Canar. in tract. de insinuat. quæst. 12. ubi existimat donationem fieri posse in quocumque loco, & coram quocumque Iudice per partes electo, quæ dicit esse competentem ex prorogatione partium: ut Quia contrarium verius est, præsertim stantibus regulamentis, & ordinationibus quibus mandatur insinuationem fieri coram Iudicibus seu Magistratibus locorum, ubi bona sita sunt, quo casu alius Iudex adiri non debet: ut ipse Canar. fatetur in quæst. 13. ut Quibus regulamentis cessantibus, necesse esset insinuari donationem coram Iudice competente ratione personæ, vel bonorum donatorum, Guid. Pap. decis. 525. n. 1. Menoch. consil. 84. num. 51. maxime dum agitur de præjudicio tertii: ut supra dictum est, n. 10. & 11.

24 Ampliatur ut locum habeat, etiam si donatio fieret per clericum laico, & Iudex ordinarius esset laicus: quia eo non obstante, insinuatio coram Iudice laico fieri debet. Marta de iurisd. part. 4. cas. 109. per tot. ubi idem locum habere vult, si laicus clerico donaret. ut Sicut videmus, quod pro publicatione testamenti, & restium ad hunc effectum examine, adiri debet Iudex ordinarius laicus, & non Ecclesiasticus, si vel testator vel hæres sit laicus. DD. in l. publicari, & in leg. testamentaria omnia, Cod. de testamentis. Honded. consil. 26. n. 12. volum. 2. & alibi forsitan fusiùs ostendemus.

Ampliatur secundò, ut locum habeant præmissa, si donatio fieret de certa pecuniarum quantitate, non interveniente manuali & reali traditione; (nam tunc non esset opus insinuatione: sed donaretur pecunia per viam promissionis: hoc siquidem casu necessaria esset insinuatio, perinde ac si bona immobilia donarentur, ne aliqui fraudi legi fieri posset, ut decisum fuisse te-

Tom. I. Pars II.

statut. Louet littera D, n. 29. & ibi Additio, sub lit. B. Maynard. lib. 6. cap. 64. n. 8. Mofnier aux alliances du Droit François, in verb. donation, num. 1. fol. 263.

CAPVT LVII.

Insinuatio facta ultimæ die trium mensium, ex comitatus regulamento ad illam faciendam assignatorum, utrùm sit valida. Contractus quo quis promittit solvere pro alio, etiam sciens se non posse relevare, utrùm indigeat insinuatione. Utrùm post mortem donatoris insinuatio fieri possit. In repudiatione juris delati, sed non acceptati, & in dotis constitutione, utrùm requiratur insinuatio, sive donatio fiat à patre, sive ab extraneo.

SVMMARIVM.

- 1 Insinuatio quæ ex regulamento fieri debet intra tres menses, est valida, etiam si fiat ultima die trimestris.
- 2 Dicitio à die, ostendit diem termini computari in termino.
- 3 Idem est in dictione, infra tres menses.
- 4 Idem si dictum fuerit infra tres menses postea subsequentes.
- 5 Insinuatio regulariter fieri non potest post mortem donatoris, secundum ius commune.
- 6 Secus tamen est de iure Gallico, quando certus insinuande donationis terminus est prefixus.
- 7 Donatio insinuata intra tempus à statuto requisitum, retrotrahitur ad tempus quo facta fuit.
- 8 Contractus fideiussionis, aut Constituti, utrùm indigeat insinuatione.
- 9 Donatio dici non potest, quoties quis alienam suscipit obligationem, non propriam.
- 10 Contractus donationis est principalis, fideiussionis verò successorius.
- 11 Qui donationis causa promittit solvere summam ad quam furiosus est obligatus, validè contrahit; secus si obligationi accedat uti fideiussor illius.
- 12 Contractus fideiussionis non potest sortiri naturam donationis.
- 13 Renunciatio vel repudiatio juris quæstii, vel quarendi, utrùm indigeat insinuatione.
- 14 Quæ sit differentia inter repudiationem, & renunciationem.
- 15 Cessio translativa non potest fieri sine prævia acceptatione, ideo donationis naturam induit.
- 16 Repudiatio iuris quæstii præiudicat creditoribus renuntiantis in foro exteriori.
- 17 Quod procedit tam adversus chirographarios creditores, quam hypothecarios.
- 18 In Gallia renunciatio, tam iuris quæstii, quam quarendi, non præiudicat creditoribus.
- 19 Patrem gravatum fideicommissa in favorem liberorum, post mortem suam restituendo, posse prævenire tempus mortis, etiam in præiudicium suorum creditorum, iudicatum Tholosæ.
- 20 Hæres cum beneficio inventarii non potest repudiare iura delata non quæstia, in præiudicium suorum creditorum.

M Insi

- 21 *Insinuatio in renunciatione requiritur, non in repudiatione.*
- 22 *Donatio in transactione, alioue contractu oneroso contenta in clausulis executivis, & non principaliter, non est insinuanda.*
- 23 *Donatio ex causa dotis, verum indigeat insinuatione? magna est questio.*
- 24 *Regulamentum aut statutum generaliter loquens, non comprehendit causam dotis in iis in quibus dos est specialiter privilegiata.*
- 25 *Dos est à iure specialiter privilegiata in materia insinuationis.*
- 26 *Dos constituta pro certo & determinato matrimonio, dicitur data ob causam finale matrimonij.*
- 27 *Quando matrimonium est causa finalis donationis, non requiritur insinuatio.*
- 28 *Statutum loquens de donatione, non habet locum in dotatione: intellige ut infra.*
- 29 *Diverse referuntur Doctorum sententia cum decisionibus subsequens in proposita controuersia.*
- 30 *Generalitas verborum statuti talis esse potest, quae etiam dotem quoad insinuationem comprehendat.*
- 31 *Afferitur distinctio volentium donationem dotis causa factam, & non insinuatam, esse validam, in praedictum donatoris, sed non in praedictum tertij.*
- 32 *Alij simpliciter probant non requiri insinuationem in dote.*
- 33 *Preparatur distinctio, utrum contractus factus fuerit sub nomine donationis, ut requiratur: an sub nomine dotis, ut non sit necessaria insinuatio.*
- 34 *Sola promissio vel destinatio causa dotis, dicitur dos.*
- 35 *Concluditur dotis constitutionem factam ab extraneo dotante indigere insinuatione, non autem factam à patre, aut ab alio qui tenetur dotare.*

Super sunt aliqua notabilia circa insinuationes praesenti capite examinanda.

Et primo quidem, quod cum regulamento patriae Comitatus Venayssini caueatur, donationem insinuandam esse intra tres menses postea subsequentes, vel postea subsequentes, infra tres menses à die celebrationis ipsius computandos, sufficit quod insinuatio fiat vltima die trimestris: & sic ego aliàs consului quod donatio erat valida, quae facta fuerat die 5.

- 2 Decembris, & insinuata die 5. Martij. † Quia verba illa à die celebrationis, ostendunt diem termini computari in termino. Gratian. *discep. forens. cap. 161. num. 5.*
- 3 † Eiusdem naturae est dictio illa, infra tres menses, ut dies termini debeat in ipso termino computari. Barbof. *de dictionib. cap. 161. num. 5. Gomel. in §. rursus, num. 10. de action. † Idem dicendum est de verbis, postea subsequentes. Barbof. de dictionibus, c. 270. n. 2. Gratian. *dict. c. 161. n. 6. & bene explicat Rebuff. in concord. tit. forma mandati Apost. in verb. post mensem, vers. quomodo computetur hic mensis.**
- 4 Secundo notandum est, quod licet verum sit secundum dispositionem iuris communis, insinuationem fieri non posse post mortem donatoris, ut fuscè probat Gratian. *discep. forens. cap. 783. ferè per totum, & cap. 531. n. 3. & 26. † tamen quando constitutione aliqua certum tempus, veluti trium, aut quatuor mensium, insinuationi faciendae praefixum est; quamvis donator interim moriatur, tamen sufficit insinuationem fieri intratrimentre, vel quadrimestre in ordinatione assignatum. Ita declarat Fetter. ad Guid. *dict. decis. 32. §. † Quia donatio facta intra tempus à statuto requisitum, retrahitur ad tempus celebratae donationis. Maynar. lib. 2. cap. 55. Cost. de retrotract. cap. 8. cas. 24. num. 1. & sequentibus.**

Intellige tamen ut procebat retrotractio quando agitur de praedictio heredis, vel alterius donatorij, seu titulum lucratium habentis; secus est si tertius habeat titulum onerosum: quia tunc in ejus praedictum insinuatio posterior non retrahitur ad diem donationis, ut fuit decisum apud eundem Maynard. lib. 2. cap. 53. num. 2. Menoch. *consil. 292. num. 2.* Hoc autem quod de donationis insinuatione post mortem donatoris faciendae diximus, in Gallia indubitatum est; sed apud nos consulo, ut ad euitandas omnes difficultates, quantum fieri potest, insinuatio fiat viuo donatore.

Tertio quatuor aliàs fuit, utrum fideiussio, aut contractus constituti indigeret insinuatione. Causa talis erat: Mater in contractu matrimonij filiae suae certam pecuniam quantitatem constituerat. Philibertus patruus eiusdem filiae nubentis, matrem ab huiusmodi promissione indemne seruare, eamque releuare promiserat; sed hanc promissionem, tanquam animo donandi factam, impugnabat ex defectu insinuationis. Respondi ipsum patruum non esse fundatum: cum promissio illa donationis appellatione contineri non posset, sed potius contractus Constituti, fideiussionis, seu intercessionis factus intuitu vniuersus, eidem patrio ducere eius vira referuati super bonis paternis, maternis, & auitis nepis suae. † Non enim donatio dici potest dum quis ex propria obligatione non tenetur, sed in se fuscipit alienam: tunc enim proprie fideiussio, vel intercessio est, non donatio; & licet qui scienter indebitum soluit aut promittit, donare videatur, l. 1. ff. de condit. indebitum, & l. qui se debere, Cod. eod. tit. l. si quis plus ff. eod. tit. † tamè hoc intelligitur de promittente indebitum, quod qui promittit, sciebat se non debere; tunc enim est impropria donatio; sed si quis alienam in se fuscipiat obligationem, non donatio, sed intercessio est; nec principalis est contractus, ut donatio; sed accessorius, ut intercessio aut fideiussio. Gratian. *discep. forens. c. 669. n. 12.*

† Vnde videmus, quod si quis summam ad quam se furiosus obligauit, promittat donationis causam, valida est obligatio tamquam per se & principaliter subsistens: si vero solo fideiussionis titulo, quamvis scienter promittat, nulla est & inualida obligatio; tanquam accessoria principalis, quae nulla est, l. si à reo 71. §. adeo, vers. si à furioso, ff. de fideiuss. & ibi Glos. in verb. certum est, & per illum textum tradit Ioannes Faber in §. de pecunia, n. 2. in fin. de action. in vers. credo quod sciens. Iaf. in l. 1. n. 12 in 7. limit. ff. de condit. indebitum. Menoch. lib. 3. praesumpt. 31. n. 13. † Qui omnes dicunt cum qui alienae accedit obligationi, non censi donare, sed contractum illum à contractu donationis esse omnino diuersum.

Quarto fuit etiam disputatum aliàs de validitate renunciationis facta per heredem institutum, vel substitutum; hereditati sibi delatae, nondum tamen acquisitae, aut agnitae, aut similibus iuris querendi renunciationibus; utrum pro ipsarum validitate necessaria sit insinuatio.

Pro cuius dubij resolutione fieri debet differentia inter repudiationem, & renunciationem. Renunciatio siquidem iuris quaesiti, fieri non potest quin annexam habeat illius acceptationem. Repudiatio non item. Cancr. lib. 3. var. res. c. 22. n. 211. & c. 15. de renunciat. n. 171. Vbi agit de renunciatione fideicommissi ante tempus per heredem grauatum; haec enim non est repudiatio, sed renunciatio iuris quaesiti, quod grauatus substituto remittit ante tempus, quamvis sibi ius esset quaesitum. † Idem dicit d. n. 211. de eo qui renunciatio cedit ius suum alteri: quia cessio ista translativa fieri non potest sine acceptatione, & per consequens ista renuncia

- renunciationes iuris quæstæ induunt naturam donationum. Ioan. Andr. Georg. allegat. 29. n. 18. Hodiern. ad Surd. decis. 70. n. 12. Ioan. Anton. Bellon. de iur. accret. c. 7. q. 1. 38. n. 36. & eod. c. 7. q. 41. n. 68. & 69. vbi sic explicat text. in l. liberto obliuaginta 26. in vers. sic. neque referre. ff. de bon. libert. Francisc. Merlin. part. 1. c. 32. n. 12.
- 16 Repudiatio iuris quærendi de iure communi in foro exteriori præiudicat creditoribus, secus est in renunciatione iuris quæstæ: text. est in l. patrem, & in l. sequenti, ff. de prin. cred. l. si sponsus, §. si quis rogatus, ff. de donat. inter vir. & Peregr. de fideicom. artic. 3. n. 125. & sequentib. ¶ Quod locum habet, siue agatur de creditoribus chirographariis, siue hypothecariis, Pascal. de patr. potest. part. 2. c. 4. n. 172. Gratian. discept. forens. 1271. n. 10. & seq. Mangil. de impu. q. 4. num. 13.
- 18 In Gallia aliter iudicatur: nam renunciationes iuris etiam quærendi non valent in præiudicium tertij. Mornac. ad l. nemo 68. ff. pro socio, & dist. l. si sponsus, §. si fin. ff. de donat. inter vir. & uxor. Louet. litera R. n. 19. Sed tamen iudicatum fuisse in Senatu Tholosano te-
19 statur Oliu. lib. 5. c. 29. ¶ patrem de restituendo liberis suis fideicommissio grauatum, tempus mortis quo restitutio fieri debebat, etiam in præiudicium creditorum, præuenire posse.
- 20 Hæres tamen cum beneficio inuentarij, non potest repudiare iura nondum delata hæreditati, quam adiit in præiudicium creditorum: quia hæc est renunciatio, non repudiatio. Franc. de Amic. in suo tract. feudali, §. & veniendo ad primam, n. 29. fol. 205.
- 21 His ita constitutis concluditur, quod insinuatio in renunciatione necessaria est, sed non in repudiatione: Ita decisum in Rota Romana decis. 313. n. 54. decis. 310. n. 24. 30. 34. & seqq. part. 6. recentior. Burat. & ibi Adden. decis. 333. n. 8. apud quos hæc conclusio diffusius explicatur.
- 22 Quinò, insinuatio necessaria est in donatione, quamvis fiat in contractu transactionis: emptionis, vel alio contractu oneroso, si fiat principaliter & non in clausulis accessoriis: nam facta æquè principaliter donatione, duo contractus in vno celebrantur, & vnus ab alio separabilis est: ideo donatio suam naturam retinet. Seraph. decis. 181.
- 23 Vitima superest difficultas de donatione facta ex causa dotis, quæ non minus frequens quàm necessaria est: Cùm in ea modò pro affirmatiua, modò pro negatiua sententia viderim iudicatum: vt ex sequentibus apparebit.
- 24 Quod enim donatio huiusmodi non indigeat insinuatione, videtur probari ex eo, quod statutum generaliter loquens non comprehendit causam dotis, quando dos specialiter privilegiata est. Veral. dec. 199. n. 1. p. 3. Carpan. in præiudio ad statum. Mediol. n. 238. Farin. in decis. recollectis post consilia, decis. 264. plures
25 allegat Ricc. collect. 1505. ¶ Sed quoad insinuationem, dos est specialiter privilegiata: vt in ea non requiratur. l. final. Cod. de iur. dot. & ibi Salicet. Anton. de Canar. in tract. de insinuat. part. 2. n. 4. Tiracquel. de retract. consang. §. 1. gloss. 14. n. 103. 91. & 96.
- 26 Et hoc maxime procedit, quando agitur de donatione facta ob dotem pro certo & determinato matrimonio constitutam: quia tunc iuxta multorum sententiam, matrimonium est causa finalis donationis, ex Monter. decis. 10. Burat. & ibi Addent. decis. 914. num. 17. vnde non videtur indigere insinuatione. ¶ Quia quando matrimonium est causa finalis donationis, non requiritur insinuatio, quæ tamen requireretur si matrimonium esset donata causa impulsua, Gabriel. consil. 57. n. 11. & sequentibus, volum. 2.
- Tom. I. Pars II.

Gioagnon. consil. 83. num. 46. licet dicat in dubio ex præsumptione legis præsumi matrimonium esse causam impulsuam, post Oldrad. consil. 5. Roland. consil. 44. n. 6. & sequentib. lib. 4. Crauer. consil. 85. & alios ibidem citatos. ¶ Et præterea statutum loquens de 28 donationibus insinuandis, locum non habere in donatione, dixit Burat. decis. 214. n. 14.

In hoc articulo Rota Romana perplexa fuit: nam 29 quidam ex Dominis, tenebant pro nullitate donationis ex causa dotis, quando insinuata non fuit: alij verò pro eius validitate: sed tamen præualuit sententia pro validitate donationis, seu donationis ob causam dotis, non obstante statuto insinuationem exigente, vt videre est in Rota diuers. decis. 125. part. 1. per totam, repetita apud Seraph. decis. 201. Et cùm aliàs similis quæstio tractata fuisset coram Illustriss. Domino Argello tunc Auditore generali in præsentia Ciuitate, in causa Domine viduæ Nobilis Domini d'Anselme, contra Nobilem Dominum de Berenguer; ipse de voto duorum Assessorum declarauit donationem, etiam si non esset insinuata, non obstantibus pluribus rationibus per me deductis & potissimum ratione, quia facta erat occasione certi matrimonij. Et ipse Gioagnon. dist. consil. 83. n. 16. dicit contra eius votum fuisse iudicatum, non esse necessariam insinuationem, quamvis à statuto requisitam in donatione facta causa dotis: licet ipse articulum valde dubium esse fateatur.

In contrarium multum vrgere videtur generalitas 30 verborum in Regia constitutione, necnon in statuto Auenionis, ac denique in regolamento Comitatus appositorum: quibus mandatur omnes donationes, etiam onerosas aut reciprocas, etiam contemplatione matrimonij factas insinuari, seu Auenione registrari iuxta formam statuti; aliàs nullæ declarantur & inuálidæ: propter quam verborum generalitatem insinuationem in istis donationibus esse necessariam dicit Rebus in consil. Regiis de donat. insin. art. 1. gloss. 1. n. 19. Ranchin. ad Guid. Pap. decis. 325.

Alij distinguunt, quod si agatur contra donatorem 31 & eius hæredes, donatio sine insinuatione valida est; si verò agatur de præiudicio alicuius tertij veluti creditorum, donatio illa non obstante dotis privilegio nulla est. Bæquet. in tract. des droits de justice, c. 21. n. 377. & 378. Idem tenet Autumn. ad l. si quis argentum, Cod. de donat. & ad l. fin. Cod. de iur. dot. dicens tamen quod si donatio fuerit insinuata post aliquod temporis interuallum, ob fauorem matrimonij, præiudicat etiam creditoribus à die insinuationis tantum; & in hanc sententiam videtur inclinare Maynard. li. 6. c. 68. n. 1. & 2. respectu creditorum.

Alij in terminis Regiæ ordinationis voluerunt, insinuationem non esse necessariam fauore dotis: vt Expilly arrest. 72. sed hoc propter modificationem illius Senatus, datam ad ordinationem Regiam: vt ibidem dicitur. Item Freror in collatione Regiarum ordinationum, insinuationem in istis donationibus non requiri testatur lib. 8. tit. 2. §. 2. in marg. n. 3. fol. 489. in vers. dos hic non comprehenditur. Sed aduertatur, quod ibi explicat antiquam ordinationem Regiam, in qua nulla matrimonij fiebat mentio; de quo tamen nominatim loquitur alia posterior ordinatio.

Alij distinguunt vtrum dotis constitutio facta fuerit sub 33 nomine donationis, vt tunc necessaria sit insinuatio: an verò sub nomine dotationis, & hoc casu nõ requiratur. Rebus in d. tit. de don. insin. art. 1. gloss. 1. n. 19. Ranchin. ad dist. dec. 325. Guidonis. ¶ Sed hæc distinctio 34 videtur verbalis; quia sola dotis promissio vel destinatio dotis, dicitur dos. Font. dec. 363. n. 10. Mant. dec. 166. lal. in l. si exiraneus, n. 16. ff. de condit. caus. dat.

In hoc magno opinionum & rationum conflictu, ego libenter aliorum potius, quam meam sententiam sequi vellem: sed ne punctus indecisus remaneat, existimo donationes causa dotis factas ab eo qui tenetur dotare, validas esse; quamvis non fuerint insinuatae: illas vero quae ab extraneo (quem in hac materia intelligimus eum qui dotare non tenetur) nullas esse, si insinuatae non fuerint; cum horum respectu meram liberalitatem & donationem contineant: respectu vero eorum qui dotare tenentur, non dicatur propterea exerceri liberalitas; cum in necessitatibus nemo liberalis existat. Ricci. collect. 1605. vbi dicit Rotam Romanam in Anconitana dotis, 27. Septembris 1598. coram Lancelloto, ita iudicasse. Quam decisionem licet quodammodo videatur labefactare decisio 13. apud Pic. num. 5. Tamen eandem sequitur eadem Rota coram Cavaliero decis. 393. numer. 5. in terminis insinuationis statutariae, vbi dicta decisio Anconitana dotis confirmatur: quae habetur part. 4. diuers. decis. 282. num. 1. post Socin. ten. consil. 80. num. 26. lib. 4.

CAPVT LVIII.

Verum vxor haeres mariti, confecto inventario in quo erant mobilia & pecuniae, censetur sibi soluisse dotes suas & iura dotalia in praedictum suorum creditorum: Et utrum, eo non obstante, creditores ipsius vxoris, vsque ad concurrentiam iurium dotalium eiusdem praefrendi sint creditoribus mariti. Quando inducatur ficta solutio, & utrum illa retrahi possit in praedictum tertii: Et utrum saltem hoc casu creditores mariti possint uti exceptione compensationis adversus creditores uxoris.

SUMMARY.

- 1 Haeres idemque defuncti creditor recipiens pecunias hereditatis, censetur sibi soluisse: & ista est vera solutio. Sed vide inferius.
- 2 Mulieri agenti ad repetitionem dotis, opponi potest exceptio solutionis, vel compensationis, si constituerit ipsam pecuniam & mobilia mariti habuisse.
- 3 Creditores heredis possunt petere separationem bonorum adversus creditores defuncti.
- 4 Nomen dotalis est obligatum creditoribus vxoris, & sub ea qualitate graduandi sunt eodem ordine, quo vxor fuisset collocata super bonis mariti.
- 5 Creditores qui ante aditam hereditatem contraxerunt cum herede, sunt praefrendi creditoribus hereditariis.
- 6 Tempore adita hereditatis inducitur à lege ficta solutio summarum ipsi heredi debitarum.
- 7 Ficta solutio inducitur ex potestate legis.
- 8 Haeres praesumitur sibi soluisse, quando agitur de eius commodo.
- 9 Ficta solutio, aut alia fictio nunquam inducitur in praedictum tertii.
- 10 Ficta solutio per aditionem non praedictat creditoribus heredis.

- 11 Ficta solutio censetur facta praevis in ipso actu aditionis.
- 12 Aditio hereditatis est actus qui unico temporis momento expeditur.
- 13 Haereditas post aditionem non est amplius hereditas, sed proprium heredis patrimonium.
- 14 Vbi semel inducitur ficta solutio, non potest iterum vera fieri.
- 15 Obligatio semel extincta non potest vires reassumere.
- 16 Ficta solutio per aditionem praedictat creditoribus heredis, qui post aditam hereditatem contraxerunt.
- 17 Ficta solutio censetur heredi facta primo de mobilibus.
- 18 Confusio indicitur potius quam ficta solutio adversus illos, qui cum herede post aditam hereditatem contraxerunt.
- 19 Mobilia & species non possunt dici soluta pro quantitate debita.
- 20 Hoc procedit quando haeres protestatus est se nolle confundere in sua.
- 21 Solutio inducitur ex eo, quod haeres pecunias hereditarias exigit, non est vera, sed ficta.
- 22 Solutio ficta indicitur, quando haeres duas representat personas.
- 23 Compensatio opponenda est per creditores mariti ante litem contestationem, alias non potest adversus creditores heredis opponi.
- 24 Per litem contestationem causatur mala fides, impediens opponi creditoribus compensationem.
- 25 Haereditas mariti consideratur tanquam rei inanimata, reperta in bonis vxoris.
- 26 Non bene inferitur ab exceptionibus quae adversus heredem opponi possunt, ad eas quae adversus creditores illius.
- 27 Non est verum quod creditores heredis representent illius personam, quoad exceptionem compensationis, cum immo representent primum.

Vxor creditrix mariti sui ab eo fuit haeres instituta cum onere dotem restituendi communi illorum filio, distique mariti hereditatem post eius obitum adiuit facto inventario, seu descriptione mobilium in illa reperiendorum, quae permixta restitueret, protestando se nolle iura sua confundere: postmodum domum hereditariam tam suo quam filij nomine vendidit, & pretij partem recepit. Bonis mariti in generali discussione positis, concurrebant creditores vxoris, quibus ipsa ante aditam hereditatem obligata reperiebatur: concurrebant etiam creditores mariti testatoris, praetendentes se debere praefrendi creditoribus heredis. Quaesitum fuit quis esset praefrendendus.

Dubium consistebat in eo, quod vxor, eademque haeres videbatur sibi soluisse mediante receptione partis pretij dictae domus, necnon praedictorum mobilium: quia quidquid ad creditorem pervenit ex pretio pignoris, diminuit eius creditum; dicta vero vxor & haeres recepit pretium dictae domus, necnon dicta mobilia: & per consequens non ficta solutio, sed vera inducitur fuit, l. rescriptum, §. 1. & ibi ff. de distract. pignor. & in l. quesiunt, ff. eod. tit. Et nominatim quod mulieri agenti ad repetitionem dotis opponi possit compensatio, vel solutio, quando constat ad eam multas pecunias & bona mariti devenisse, tradit Gratian. discept. forens. c. 129. num. 40. & 41. Marfcor. lib. 2. variar. resol. cap. 121. num. 67.

Verum